

KLEIEN, BOETSEREN EN PUZZELEN

'Voor wat ik doe zijn een heleboel verschillende woorden zoals Chiropraxie, osteopathie, manuele therapie, orthomanuele therapie, of in de volksmond 'kraken'. Het heeft allemaal als doel de beweeglijkheid van de wervelkolom te controleren en eventuele blokkades te herstellen.' Aan het woord is Rodinde Hoogenraad.

TEKST EN FOTO'S: NICOLE RIETMAN - REIJN

Als dierenarts werkzaam in Paardenkliniek Vinkega, heeft Rodinde Hoogenraad een praktijk voor rugproblematiek en behandeling door middel van manuele therapie en acupunctuur. 'Net zoals je via diverse opleidingen bijvoorbeeld dierenarts-assistente kunt worden, kan de scholing naar het beroep van een manueel therapeut of osteopaat, die ook dierenarts is, op heel verschillende manieren verlopen. Ook de filosofieën erachter kunnen veel van elkaar verschillen. Maar in geschriften van Hippocrates staat al dat de oorzaak van ziektes in de wervelkolom gezocht moet worden. En in een andere stroming van het manipuleren van de wervelkolom, de etio-pathie, wordt er ook vanuit gegaan dat allerlei klachten van de verschillende organen vanuit de wervelkolom kunnen komen', vertelt Rodinde. 'Mijn ervaring is ook dat als ik bij een paard de wervelkolom heb losgemaakt bepaalde klachten vanuit de organen zoals darm of verteringsproblemen kunnen verminderen. Natuurlijk speelt stalling en voeding en dergelijke daarbij een belangrijke rol. Maar onderzoek heeft uitgewezen dat wanneer je de wervelkolom losmaakt, de doorbloeding in de wervelkolom verbetert en de blokkades daar opheft, dat ook een verbetering geeft voor de organen.'

NIET ALLEEN DOOR SPORT

In haar praktijk krijgt Rodinde niet alleen maar paarden die op hoog niveau in de sport lopen. 'Het is zeker niet zo dat alleen paarden die sporten problemen met de wervelkolom kunnen oplopen. In de opfok gebeurt ook heel veel. De paarden gaan niet altijd even zachtzinnig met elkaar om in de wei. Er belandt er wel eens eentje in de sloot of er gaat er wel eens een over de kop. En bij de opfok gebeurt ook nog weleens wat in de voerhekken. Dat kan betekenen dat er begonnen wordt met een driejarig paard waarvan gedacht wordt dat er niets mee aan de hand is. Terwijl zo'n paard ook al een blokkade in de wervelkolom kan hebben opgelopen, of een scheef bekken of een nek-bleesure. Vaak merk ik dat de echte problemen er pas uit komen als een paard zover in zijn opleiding is dat hij meer moet gaan sluiten, meer moet buigen, meer opgericht moet gaan lopen. Dan zijn ze vaak al een jaar of zes, zeven. Maar in een eerdere fase kunnen de problemen zich soms uiten in bijvoorbeeld verzet bij het aansingelen of een bolle rug bij het opzadelen. De problemen kunnen zich echt op allerlei manieren openbaren: de nek niet willen buigen, het hoofd kantelen, moeite met lengtebuiging, steeds changeren achter, niet in een bepaalde galop willen, galopperen als een haas, moeite met aanleren van changementen, moeite met schakelen. Hoe verder je komt in de opleiding, hoe verfijnder en hoe specifieker de klachten worden.'

Foto links:

Wervel voor wervel onderzoekt Rodinde Hoogenraad de beweeglijkheid van de wervelkolom.

Foto links midden:

Door de staart opzij te trekken en tegelijkertijd tegen de ribboog te duwen komen de wervels in beweging.

Foto links midden:

Rodinde is met rubberen hamers aan het werk om blokkades in de wervelkolom los te maken.

Foto rechts:

Als laatste onderdeel van de behandeling worden met acupunctuur de energiehuishouding en de spieren behandeld.

BEWEEGLIJKE SCHAKELS

'De wervels zijn net schakels in een ketting. Ze moeten allemaal één voor één kunnen draaien, kantelen en roteren. Als je een ketting in een bochtje neerlegt zie je dat ieder schakeltje meedoet aan de buiging. Soms zit er een schakeltje net niet goed en dan doet die niet mee aan de buiging. Dan moet je even frommelen en dan lukt het wel. In het geval van een wervelkolom is het niet zo dat een wervel 'ernaast' ligt want dan heb je het over een dwarslaesie. Wij, osteopaten of manueel therapeuten werken met een gezonde wervelkolom waarin de beweeglijkheid een probleem is. Natuurlijk heb je ook allerlei echte afwijkingen in de wervelkolom zoals kissing spines, artrose in de gewrichten of spondylose (vergroeiingen aan de wervellichamen), dat kunnen wij niet weghalen. We kunnen wel verlichting geven, maar de klachten komen weer terug. Daarnaast is het ook nog zo dat de klachten per paard enorm verschillen. Je hebt paarden met hele slechte röntgenfoto's en weinig klachten, die je met een beetje behandelen goed kunt houden. En je hebt paarden die helemaal niet zulke slechte foto's hebben met toch enorm veel klachten. Dat is niet altijd evenredig. Maar uiteindelijk is ons doel dat ieder schakeltje in de wervelkolom zijn taak - bewegen - kan uitvoeren. Wat de verschillende stromingen van de manuele therapie doen is het opsporen van de plek waar de wervel minder beweeglijk is en dat vrijmaken ofwel herstellen.'

ANDERE BENADERING

Rodinde behandelt paarden in principe één keer. 'Als ik het idee heb dat het nog niet goed is, laat ik het paard na zes weken terugkomen. Wanneer na zo'n tweede behandeling de klachten blijven, ga ik foto's

maken of een scan. Dan kun je wat je vindt koppelen aan de klachten. Maar ik ga niet eerst kijken of ik op een plaatje iets kan vinden, want heel vaak kun je problemen verhelpen door te behandelen. Dat is een wat andere benadering dan in de reguliere geneeskunde.' Er zullen dierenartsen zijn die niet openstaan voor de therapie van Rodinde. 'Dat klopt, maar er zijn ook veel dierenartsen die patiënten naar me doorsturen. En veel mensen vinden hun weg naar mijn praktijk zelf. Als er al weerstand is dan merk ik daar weinig van. Ik geloof dat de mensen wel behoefte hebben aan een breder beeld.'

'Eén ding is heel erg zeker, je kunt niet alles beter maken met manuele technieken. Dat kan de dierenarts ook niet, net zomin als in de humane geneeskunde. En het ene dier of de ene mens wordt heel erg goed geholpen met een behandeling van de wervelkolom en spieren en de ander heeft er niets aan. Daarnaast is er ook veel verschil in de technieken die gebruikt worden. Ik geef paarden voor ik begin een spierontspanner. Dan heb ik alle ruimte om de beweeglijkheid van de wervelkolom, wervel voor wervel te voelen. Als ik dan een blokkade voel klop ik hem los. Daarvoor gebruik ik rubberen hamers. Vervolgens kan ik direct weer controleren of de beweeglijkheid hersteld is, waarbij ik niet gehinderd word door de spierspanning die het paard zelf al heeft en die er is ten gevolge van de blokkade. Want als een wervelkolom niet fijn beweegt gaan de spieren aan de ligamenten (banden) er omheen verkrampen.'

PRAKTIJK VOORBEELD

Tijdens het bezoek van Paard&Sport is er een behandeling gepland van een pony. Rodinde laat het dier eerst aan de hand stappen en draven, op de rechte lijn en op een volte. 'Ik wil eerst zien of een dier

kreupel is of onregelmatig en of dat probleem vanuit de benen komt. Want dan heeft het geen zin om de wervelkolom te gaan behandelen.' Vervolgens geeft ze de pony een spierontspanner en als dat middel z'n werk doet bekijkt ze de beweeglijkheid van de wervelkolom. De eigenaresse van de pony wiebelt het paard door aan de staart te trekken en tegelijk met de hand tegen de ribboog te duwen, om zodoende de wervels te laten bewegen, terwijl Rodinde met haar handen de rugwervels naloop. Rodinde vindt twee wervels die niet meedoen in de beweging. Gevraagd naar de klachten van de pony zegt de eigenaresse: 'Als de pony galoppeert springt hij achter niet goed door, hij blijft meer in een soort van draf met de achterhand, vooral als hij meer moet verzamelen.' Door de blokkade die Rodinde gevonden heeft zou het voor de pony wel eens moeilijk kunnen zijn om zijn bekken te kantelen, wat nodig is bij het verzamelen. Vervolgens gaat ze kijken of het bekken goed staat. 'De meeste mensen die willen bekijken of een bekken scheef is, kijken alleen van achteren. Dan kun je in verwarring raken, want behalve dat een bekken echt scheef kan staan, kan ook de bespiering ongelijk zijn waardoor een bekken scheef lijkt. Je moet er ook vanaf de bovenkant naar kijken. Dan kun je zien of de grote uitstekende botten van het bekken recht tegenover elkaar staan.' Rodinde constateert dat bij deze pony het probleem niet in het bekken zit maar meer in de lendenen, in het gebied waar ze de vastzittende wervels heeft gevonden. Die gaat ze vervolgens behandelen door ze voorzichtig los te kloppen met de rubberen hamers. Na een paar voorzichtige tikken controleert ze de beweeglijkheid. Dat wordt eindeloos herhaald tot Rodinde tevreden is met het resultaat. 'Het is eigenlijk een soort van kleien, boetseren en puzzelen. Dit is een voorbeeld van een probleem dat met rijden en

longeren niet op te lossen is. Het speelt nu ongeveer een week of vier, daarvoor was dit probleem er niet. Mogelijk heeft de pony in de stal vastgelegen of is hij in de wei uitgeleden.'

Als Rodinde de hele wervelkolom heeft gecontroleerd en losgemaakt, constateert ze dat de beweeglijkheid zo'n 80% beter is dan toen ze met de behandeling begon. 'Dat is meestal zo. Die laatste 20% is door de leeftijd misschien niet meer haalbaar, of misschien wel door nog een tweede keer te behandelen. Ook dat verschilt per paard. Soms komen ze een tweede keer terug maar blijkt na controle dat ik niks meer hoeft te doen. Wanneer ze een tweede keer terugkomen en de klachten of blokkades zijn weer net zo erg als de eerste keer, dan heb je vaak te maken met een ongezonde wervelkolom, óf het kan zijn dat de manier waarop de ruiter en het paard met elkaar omgaan niet matchen met mijn manier van behandelen.'

In het laatste onderdeel van de behandeling worden met acupunctuur de energiehuishouding en de spieren behandeld. 'Als je alleen acupunctuur zou doen terwijl er blokkades in de wervelkolom zitten werkt het drie dagen. Dan ontspan je de spieren, de blokkade gaat niet weg en de spieren zullen zich dus weer gaan spannen.' Tenslotte geeft Rodinde voor de spieren nog een aantal injecties met natuurlijke stoffen als Arnica waardoor de doorbloeding verbetert. 'Het werkt als een hele sterke massage en dat doe ik om ervoor te zorgen dat wat ik heb losgemaakt in de wervelkolom niet weer vast gaat zitten doordat de spieren verkrampen. Ook kijk ik vaak naar het zadel. Als een zadel niet goed past helpt mijn behandeling ook niet goed. Verder geef ik meestal wat oefeningen mee. Zo probeer ik via diverse kanten hulp te geven zodat de ruiter en het paard samen weer verder kunnen.'

BREDERE KIJK

Rodinde Hoogenraad groeide op tussen de paarden en wist al op heel jonge leeftijd dat ze dierenarts wilde worden. 'We hadden wel eens een probleem met een paard. Dan lieten we een dierenarts kijken en het kwam voor dat die niks kon vinden. Terwijl ik tijdens het rijden en in de omgang met het paard zeker wist dat er iets aan de hand was. Toen ontstond bij mij al het idee dat ik dierenarts wilde worden, maar dat ik ook een bredere kijk op de diergeneeskunde wilde krijgen.' Tussen haar coschappen en haar doctoraal ging Rodinde een jaar naar China waar ze manuele technieken en acupunctuur leerde. Ook heeft ze diverse cursussen in Amerika gevolgd op dat gebied. Direct na mijn afstuderen als dierenarts ben ik ook begonnen met de aanvullende technieken die ik had geleerd in de praktijk te brengen. Maar wel met als basis de reguliere diergeneeskunde.'

